

KÁDÁR ANETT^{1,2,*}, TÓTH ÁDÁM^{1,2}, PÁL VIKTOR^{1,2}, PALATINUS ZSOLT^{1,2}, VÁMOS RAMÓNA^{1,2},
TÓBIÁS KATINKA^{1,2}, HOMOKI ERIKA^{1,3}, SÜTŐ LÁSZLÓ^{1,3}, FÜZESINÉ SÜMEGHY BORBÁLA^{1,4},
PIRKHOFFER ERVIN^{1,5}, VARGA GÁBOR^{1,5}, SZÁRAZ TAMÁS^{1,5}, TEPERICS KÁROLY^{1,6}

JÁTÉKOS MÓDSZEREK ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLÁS TANULÓK TÉRKÉPOLVASÁSI KOMPETENCIÁJÁNAK FEJLESZTÉSÉBEN

¹ Szegedi Tudományegyetem

² MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport

³ Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

⁴ Kiskunhalasi Fazekas Mihály Általános Iskola

⁵ Pécsi Tudományegyetem

⁶ Debreceni Egyetem

*Előadó: adjunktus, kutatócsoport-vezető, kadar.anett@szte.hu

A természettudományos iskolai tantárgyak közül valószínűleg a földrajzórakon használjuk az egyik legszélesebb körben a különböző vizuális információforrásokat, amelyek közül kiemelkednek térképek azzal, hogy a földrajzi információk széles skáláját közvetítik. A térképek a földrajz egyetemes nyelvének tekinthetők, használatuk alapvető és hagyományos módszer a földrajzórakon. Hazánkban azonban keveset vizsgálták azt, hogyan fejlődik a tanulóknál a térképolvasási készség, hogyan befolyásolja a térképolvasás folyamatát a digitális térképek használata, és hogyan lehet sikeresen kezelni és beépíteni ezt a tudást és a napjainkat jellemző változásokat a térképolvasási készségek tanulásába és tanításába.

Az MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport a magyar diákok térképolvasási stratégiáit vizsgálja egy keresztmetszeti vizsgálatban, a tanulók szemmozgáskövetésének elemzésével. Kutatásunk céljai közé tartozik 1) a térképolvasási kompetenciamodell adaptálása és továbbfejlesztése a magyar földrajztanítás keretein belül; 2) a tanulók térképolvasási stratégiáinak azonosítása, hogy megtaláljuk a sikeres tanítás és tanulás lehetséges módszereit egyre inkább digitalizált világunkban; 3) személyre szabott módszerek és játékos fejlesztő feladatok kidolgozása a térképolvasás sikeres tanulásának elősegítésére.

Szemmozgás-követéses vizsgálatunk jelenleg két évfolyamra összpontosít: a 7. és a 10. évfolyamokra. Az adatfelvétel során a tanulóknak egy térképolvasási feladatsort kell megoldaniuk, miközben szemmozgásukat rögzítjük. Kvalitatív és kvantitatív adatokat gyűjtünk így, amelyek elemzése lehetővé teszi, hogy lehetséges beavatkozási pontokat és a térképolvasási kompetenciát fejlesztő módszereket és játékos feladatokat dolgozzunk ki.

Az MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport a 2022–2026. időszakban az MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program támogatásával működik.

Kulcsszavak: *térképolvasási kompetencia, térképolvasási kompetenciamodell, általános és középiskolai földrajztanítás, szemmozgáskövetés (eye tracking)*